

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

Paulus levensbegeerte

*Opdat ik Hem kenne en de kracht
Zijner opstanding*

Filipp. 3:10a

Thomas van Aquino had eens krachtig getuigd van de Heere. Na het uitspreken van zijn getuigenis, hoorde hij een stem, die tot hem sprak: "Gij hebt recht van Mij gesproken, Thomas". Daarna werd hem door de Heere de vraag gesteld: "Wat wilt gij, dat Ik u geven zal?" Zijn antwoord was: "Niets, Heere, niets dan Uzelf". Uit dit antwoord blijkt, dat Thomas van Aquino een oog had voor de onnaspeurlijke rijkdom van Christus. Hij verstond, dat Hem te kennen alleen zaligheid is. "Niets, Heere, niets dan Uzelf". Dit leefde ook in het hart van de apostel Paulus. Hij kende maar één begeerte. Hij stond naar het kennen van Jezus Christus. Dit is ook de levensbegeerte van een ieder, die alle gronden buiten Christus verloren heeft en hetgeen gewin was, om Christus wil, schade acht. Het gewinnen van Christus is het levensideaal. Het kennen van Hem bevat rijkdom. Een rijkdom, die niet vergaat. Een rijkdom, die het leven verrijkt. Dit kennen gaat al het menselijke kennen ver te boven. Vandaar dat het kennen van Christus niets is iets of veel van Hem te weten. De inhoud van het evangelie opnemen in ons verstand. Calvijn zegt: "het kennen is niet een naakte of verwarde kennis der rede". Het is Christus kennen als onze Christus, die de zonde en schuld vergeeft. Het is Zijn kracht en genade ervaren in ons hart en leven. Men kan veel van Jezus weten. Maar weten is nog geen kennen. Wie het weten houdt voor kennen, bedriegt zichzelf. We moeten Hem persoonlijk kennen. We moeten innerlijk met Hem

verenigd zijn. Dit geschiedt door de Heilige Geest.

Van huis uit ontbreekt bij ons allen: Godskennis, zelfkennis en Christus kennis. We hebben geen verstand van God en Goddelijke zaken. Ons hart gaat er ook niet naar uit. Geesteswerk is onmisbaar. Het herscheppende werk van de Heilige Geest moet ons deel zijn. Naar het welbehagen des Heeren worden dode zondaren levend gemaakt. Wanneer nu die levendmaking in ons leven tot stand komt, wordt het gemis aan kennis diep gevoeld. Er ontstaat ook een hartelijke begeerte naar kennis. Het onderwijs des Geestes uit en door het Woord wordt als onmisbaar en noodzakelijk gezien. Om dat onderwijs wordt ook voortdurend gevraagd. Een leerling te zijn op de school des Heeren wordt vurig begeerd. Het nieuwe leven staat dus naar onderwijs, naar kennen. Men leeft bij het Woord van Jezus: "En dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God en Jezus Christus, Die Gij gezonden hebt".

Wie nu staat naar kennen, naar geestelijke kennis, stelt zich ook biddend onder de verkondiging van Gods Woord. De bede is: "Heere, laat ik kennen, beleven wat U laat verkondigen". Opdat ik Hem kenne. Wanneer Paulus dit uitsprekt, dan hebben we niet te doen met iemand, die nog maar een enkele dag is op de school des Heeren. Hij had reeds vele lessen geleerd. Hij had God in Christus leren kennen tot zaligheid. Toen hij zijn brief schreef aan de gemeente van Filippi kon hij spreken van levensverdieping, van levensverrijking. Hij wist in Wie hij geloofde. Christus was Zijn leven. Hij kon belijden: "Het leven is mij Christus en het sterven is mij

gewin". Ruim 25 jaar geleden was de Heere in zijn leven gekomen. In de donkere nacht van zonde was het licht des hemels gevallen. De hand der liefde raakte hem aan en de stem der genade deed hem het woord van vrede en schuldvergeving horen. Nadat de Heere hem verschenen was, had hij Christus leren kennen als Zijn Borg en Zaligmaker. Door die kennis had hij een levensgrond en een stervensgrond ontvangen. In Christus was hij rechtvaardig voor God. God was voor hem geen vertoond Rechter meer, maar een barmhartig God en Vader. Van harte kon hij schrijven aan de Romeinen: "Wij dan, gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God, door onze Heere Jezus Christus, door Welke wij ook de toeleiding hebben door het geloof tot deze genade, in welke wij staan en roemen in de hoop der heerlijkheid Gods". Nu merkt u misschien op: wanneer je dit belijden kunt, dan ben je toch waar je zijn moet? Is dat waar? Wie getrouwd is, getrouwd is uit liefde, staat naar een goed huwelijksleven. En dit leven houdt ook in elkander nader te leren kennen. Die begeerte kende nu Paulus. Zijn kennis van Christus was ook gering. Hij was nog niet volleerd in die kennis. Hij ontdekte zoveel in Christus en dit deed hem belijden: "Heere wat is mijn kennis van U toch gering. Wat weet ik toch weinig van U". Dit wordt ook geuit, door allen, die Christus hebben leren kennen tot verlossing, tot rechtvaardiging. Vandaar dat men verlangt naar die levenskennis, waardoor de gemeenschap met Christus gevoeld wordt. De kracht van Christus tot heiligmaking genoten wordt. Dan zal heel het leven zich wortelen in Christus. Paulus staat er dus niet alleen naar, dat het wonder der verlossing door hem al beter wordt verstaan, maar ook dat de verlossing van de Middelaar in zijn leven openbaar kome als een kracht der liefde, tot nauwer inleven met hem, tot een wandel der heiligheid en

zelfverloochening. Wanneer we nu Paulus hierin verstaan, kunnen we begrijpen, dat hij zich vervolgens richt op de kracht van Zijn opstanding. Want door de kracht van Christus' opstanding komt in de gelovige tot stand het leven der opstanding. Het leven van de herschepping, waardoor de afsterving van de oude mens en de opstanding van de nieuwe mens tot stand komt. In het leven blijkt dan de waarachtige bekering tot God. In zichzelf ontdekt en bemerkt Paulus nog de macht van de zonde en van de dood. Hij kan zichzelf daaraan niet ontworstelen. In eigen kracht kan hij niet komen tot een leven in heiligmaking. Alleen Christus' opstandingskracht vermag dit. Door die kracht wordt de zondemacht en kracht gedood en zal het nieuwe leven alleen toenemen en zich ontplooiën tot eer en verheerlijking des Heeren. En nu niet alleen tot eigen geestelijk welzijn vraagt Paulus om die kracht, maar ook uit liefde tot

de Heere. Daar hij de Heere hartelijk liefheeft, smart het hem, dat hij niet kan leven tot eer van de Heere. Leven zoals de Heere het waardig is. Nu is er echter de opstandingskracht. Een kracht, die alles vermag. Die kracht te ontvangen, te ervaren, te bemerken is zijn zielsbegeerte. Vandaar het inroepen van die kracht. De zondedodende kracht en de levensversterkende kracht. Wie nu naar die kracht uitziet, zonder die kracht niet leven kan, hoort des Heeren heilswoord: "Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht". En wat de Heere spreekt doet Hij, maakt Hij waar. En de ervaring leidt tot de belij-

denis: "Zo zal ik dan veel liever roemen in mijn zwakheden, opdat de kracht van Christus in mij wone". Wie nu alleen leven kan door Zijn opstandingskracht, zal eenmaal leven. Het leven kennen tot in eeuwigheid. Want het geopende graf verzekert Gods kind van het eeuwig zalig leven met God, met Christus. Indien de Geest desgenen, Die Jezus uit de dood opgewekt heeft, in u woont, zo zal Hij, Die Christus uit de doden opgewekt heeft, ook uw sterfelijke lichamen levend makend, door Zijn Geest, Die in u woont.

M.C. Tanis

Van de administratie

In de afgelopen twee weken mochten wij naast abonnementsgelden ook nog f. 950,- aan giften ontvangen voor ons blad, alsmede f. 40,- voor de school in Dundas.

Voor alle ontvangen giften zeggen wij u hartelijk dank. In het volgende nummer hopen wij de collecte opbrengst te kunnen vermelden van de gehouden Bewaar het Pand dag in Werkendam. Met vriendelijke groeten,

P.J. Boers

Van de redactie

Inhoud

In deze aflevering van ons blad treft u samenvattingen aan van het een deel van het gesprokene op de ontmoetingsdag die in Werkendam werd gehouden. Wie niet kon komen kan lezen wat gezegd is, wie geweest is kan het gehoorde nog eens rustig nalezen. We plaatsen ditmaal een meditatie van Ds. M.C. Tanis over Filippenzen 3:10a "Opdat ik Hem kenne en de kracht Zijner opstanding."

Het "nochtans" des geloofs

Het "nochtans" des geloofs. Nochtans! Daar ligt het wonder in; daarin horen we de verwondering doorklinken. Denk eens aan wat het geloof belijdt in Zondag 23 H.C.: "Tegen al Gods geboden zwaarlijk gezondigd, geen ervan gehouden, en nog steeds tot alle boosheid geneigd". Wel, dan moet daarop toch volgen: en daarom verloren, voor eeuwig! Maar nee, en hoor dan nu dat heerlijke

Genemuiden

D.V. vrijdag 9 juni a.s. bevestiging van Ds. J. Bos door Ds. H. Polinder en aansluitend intrede Ds. J. Bos. Aanvang 19.30 uur. De dienst wordt gehouden in het Hervormd Centrum, Stuivenbergstraat 51 te Genemuiden.

Pinksterappèl

D.V. 12 juni a.s. 2e Pinksterdag. Thema: Een dubbele relatie. Sprekers: Ds. M.J. Kater uit Zeist "... met God", 15.00 uur. Prof. Dr. W.H. Velema uit Apeldoorn "... met je naasten", 19.00 uur.

Opening: Ds. A.K. Wallet. Plaats: Ned. Herv. Grote Kerk, Kerkstraat te Weesp.

Zendingsdag Elburg

D.V. 26 juli zal de jaarlijkse zendingsdag te Elburg weer gehouden worden in de Geref. Kerk aan de Vrijheidsstraat 1. 's Morgens aanvang 10.30 uur. Opening Ds. M.C. Tanis te Werkendam. Spreker: Ds. J.M.J. Kieviet te Rotterdam-Kralingen. 's Middags aanvang 14.00 uur. Opening Ds. A. van Heteren te Barendrecht. Spreker: br. H. Bor te Gent. Sluiting Ds. M.C. Tanis te Werkendam.

AvH

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar: Ds. A. van Heteren, Voordijk 247, 2992 AL Barendrecht, telefoon 0180-613069.

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. Telefoon: 0184-669116. postrek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk. Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,60 per mm met een kolombreedte van 6 cm. Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

1e Psalm 62:2, waar David belijdt: "Immers is mijn ziel stil tot God; van Hem is mijn heil!" "Immers": je zou het niet verwachten, gezien de omstandigheden waarin David zich bevindt, maar het is toch heerlijk waar: immers is mijn ziel stil tot God!

2e Habakuk 3:18: Je zou het niet verwachten, gelet op de vreselijke oordelen Gods, met alle rampen daaraan verbonden. Maar het is toch heerlijk waar: "Nochtans zal ik in de Heere van vreugde opspringen".

3e "evenwel", ondanks alles wat er tegenop komt, het is toch waar: het vaste fundament Gods staat, hebbende dit zegel: de Heere kent degenen die de Zijnen zijn! (2 Tim. 2:19)

Immers – nochtans – evenwel! Het zijn drie woordjes, die veel met elkaar overeenkomen. Het zijn ongeveer synoniemen. Ze geven dan ook uiting aan hetzelfde levend geloof, dat boven alle omstandigheden uitstijgt en dat leeft uit wie God is in Christus, uit de trouw van Zijn verbond en uit de vastheid van Zijn beloften, die in Christus "ja en amen" zijn. Wij willen die drie genoemde schriftwoorden achtereenvolgens zien in het verband waarin ze staan en ze dan eenvoudig toepassen. Eerst dan dat woord van David in Psalm 62:2: Immers is mijn ziel stil tot God! Een stille ziel. Wie kent dat? Wie heeft dat? Is het geen zeldzaam verschijnsel in onze gejaagde wereld met al haar drukte, onrust en lawaai, waarop onze ziel doorgaans met een gelijke onrust reageert? En is de mens dan niet kort van dagen en zat van onrust? En let eens op de omstandigheden waarin David verkeerde, toen hij dit getuigenis uitsprak. Die omstandigheden waren toch allerminst rust-gevend. Integendeel. David werd omringd door tal van vijanden die het op zijn ondergang hadden toegelegd. Misschien handlangers van Saul of van Absalom. En wat moet dat alles zijn dapper helden niet hebben geprikkeld tot tegenspraak en tegenstand en verzet. Maar nee: zo heel wonderlijk spreekt hij het uit: mijn ziel is stil! Het was ook voor David zelf als het ware een vreemde, een verrassende gewaarwording. Hij laat dat uitkomen in dat woordje "immers". Dat wil zeggen: toch, ondanks al dat rumoer, nochtans. Immers, en toch, ondanks alles, is mijn ziel stil, stil tot God. Temidden van al die aangrijpende stormen en bedreiging wordt zijn ziel toch niet heen en weer geslingerd.

Maar zoals de magneetnaald naar het noorden, zo blijft zijn ziel in vredige stilte op zijn God gericht: van Hem is mijn heil! In het Hebreeuws: van Hem, van God is mijn "Jehosjoeah". Heil – Jehosjoeah – Jezus! Op de achtergrond van Davids geloofsgeheim stond dan ook de gestalte van de Messias, die als de Christus Gods voor ons op de voorgrond mag staan met Zijn lokkende roepstem: komt herwaarts tot Mij, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven! Want dat een vloekwaardige zondaar, die de eeuwige onrust zich heeft waardig gemaakt, op goede grond kan getuigen: "immers is mijn ziel stil tot God", dat is alleen vrucht van Hem, Die Zelf eenmaal temidden van het gejoel van Zijn vijanden, als een stemmeloos schaap Zijn mond niet opendeed. Maar in die weg heeft Hij voor al de Zijnen verworven de vergeving der zonde, de verzoening met God, de stilte temidden van alle ellende, zodat een ziel, die geloof heeft en mag beoefenen, ziende op Hem en tegen Hem aangeleund, met David mag instemmen: de Heere is mijn Herder, mij zal niets ontbreken; Hij leidt mij zachtken aan zeer stille wateren.

Immers is mijn ziel stil tot God. We gevoelen wel dat dit stilzijn van de ziel heel wat anders is dan een doffe berusting, als het ware vleugellam geslagen door God of door mensen. Want onder dat doffe berusten kan nog zoveel lijdelijk verzet schuilgaan tegen een macht die men wel van zich af zou willen schudden, maar waartegen men helaas niet op kan.

O nee, als David belijdt: immers is mijn ziel stil tot God, dan ligt daar geen krampachtigheid in, maar dan is zijn hele ziel ontspannen tot stilheid. Hij mag rusten in God en in Zijn leiding. Ook al kan hij die niet begrijpen. Ook al gaat die tegen vlees en bloed in. Maar hij is het met de Heere eens en hij keurt Diens weg goed.

Zie, dat is geloof in de beoefening; "ja" zeggen tegen de Heere en Zijn leiding en "nee" tegen zichzelf. Heere, wat Gij doet is goed; Uw wil is wijs en heilig! Immers is mijn ziel stil tot God. En in die stilheid luistert zo'n ziel. Ze luistert naar God. Niet naar de stemmen van beneden, die dreigen of lokken, niet naar het rumoer dat tegen het eigen leven aanbeukt. Nee, de ogen houdt mijn stil gemoed opwaarts, om op God te letten. Om te mogen verstaan wat Hij te zeggen heeft. Om Zijn bedoelingen ermee te mogen kennen. En David heeft de stem van zijn God

verstaan. Hoor maar, hoe hij op Diens woord zijn eigen antwoord geeft: "van Hem is mijn heil!"

En alweer: zo spreekt het geloof. De Heere zelf is mijn verwachting. Hij is mijn Rotssteen en mijn Heil. En als ik de Heere maar heb, dan heb ik alles.

Immers is mijn ziel stil tot God. Geliefden, zo kan alleen een zondaar spreken die door geboorte van boven van zijn eigen leven is afgesneden om overgeschakeld te worden op God in Christus. En betekent dat nu dat zo'n ziel altijd zo stil is tot God?

O nee! Het zijn vaak maar van die zeldzame ogenblikken dat de ziel op die bergtop van het geloof mag verkeren. Vijandige stemmen van aanvechting en levensnood kunnen die stilte zomaar verscheuren. Ook David zag in zijn "stille tijd" van die schrikbeelden voor zich. Lees thuis deze psalm maar eens na. Maar zie: hij kent ook het medicijn daartegen. Hij zal namelijk tot zijn ziel zeggen, en hij zegt het nu reeds: "doch gij, mijn ziel, zwijg Gode!" David spreekt dus zijn eigen ziel toe. Hij wekt zijn eigen ziel op, om toch voor de Heere te zwijgen. En hierin ligt dan de spanning van de geloofs-oefening. We vinden iets dergelijks in psalm 42, waar de dichter ook zijn eigen ziel toespreekt en opwekt: "Wat buigt gij u neder, o mijn ziel, en wat zijt gij onrustig in mij? Hoopt op God!" Zo ook hier: doch gij, o mijn ziel! zwijg Gode. Hij had zijn psalm ingezet met immers, nochtans en toch! Daarin drong hij alle overwegingen opzij, om alleen op God te letten. En dat ene woord, in vers 2 vertaald door "immers", gebruikt hij in deze psalm zes keer. Hij laat zich door de kracht des geloofs de weg tot God niet versperren, om toch maar het aangezicht van die God te mogen blijven aanschouwen, en Zijn stem, die het eenmaal had gezegd, tweemaal en telkens weer te mogen horen, namelijk dat de sterkte en de goedertierenheid van God is, en alleen ervaren en gesmaakt wordt in Zijn gemeenschap. Immers is mijn ziel stil tot God. Rustig temidden van de woedende baren. Stil, ondanks de golven van levensleed en smart.

Immers, en toch: de stille ziel!

Stil, ook ondanks het rumoer der volken en Gods gerichten. En nu komen wij tot het woord, gesproken door de profeet Habakuk: Nochtans! Nochtans zal ik in de Heere van vreugde opspringen.

Habakuk heeft in zijn profetisch boek geworsteld met de nood in de volke-

renwereld. Hij ziet de wereldmacht van de Chaldeeën opkomen. Het ene volk na het andere wordt onder de voet gelopen. En hij ziet, hoe ook zijn eigen volk, het volk van Juda straks aan de beurt zal zijn. Door eigen afmaking is het oordeel onafwendbaar geworden. En de profetische ziel van Habakuk krimpt ineen onder het vreselijke lijden dat straks komt. En hij worstelt met het raadsel, hoe God, Die te rein van ogen is om het kwade te aanschouwen, die benauwing en onderdrukking van Zijn volk kan aanzien. O, het is waar: het oordeel is wel verdiend. Juda heeft het oordeel als het ware zelf afgesmeekt door het verachten van Gods inzettingen. Maar toch: het blijft toch Gods volk...

En Habakuk kan niet rusten, voordat hij licht ontvangt. En dan plaatst hij zich op zijn wachttorens. Hij gaat op de uitkijk staan om op te letten wat de Heere hem als antwoord op zijn klacht zal openbaren.

En zie: dan toont de Heere hem, dat het laatste woord niet aan de Chaldeeën zal zijn, niet aan de machten der wereld, maar aan God, Die het toch voor Zijn volk zal opnemen. De Heere zal opstaan tot de strijd. Hij zal Zijn haters wijd en zijd, verjaagd, verstrooid doen zuchten. Hoe trots de vijand wezen moog, hij zal voor Zijn ontzaglijk oog, al sidderende vluchten.

Ja, de vijand zal wel komen. Het oordeel is niet meer af te wenden. Het zal wel door donkere diepten gaan, door de diepte van de ballingschap heen. Maar dat zal toch niet betekenen de ondergang van het volk van God. Hun ontrouw zal Gods trouw niet teniet doen. En Hij, de Heere zal tenslotte opstaan en Zijn oordeel over de vijanden van Zijn volk zal vreselijk zijn. en als Habakuk dat ziet, dan wordt hij zo wonderlijk rustig. Zekerlijk, ik zal rusten ten dage der benauwdheid, als Hij optrekken zal tegen het volk, dat hij het met benden aanvalle. De bedoeling is deze: zekerlijk, ik zal rustig zijn, als de Heere zal optrekken tegen het volk dat ons met benden aanvalt. En dan is Habakuk eruit. Hij ziet het einde der goddelozen. Zij storten van de top van eer, in eeuwige verwoesting neer. Maar het is Habakuk goed om nabij God te wezen. Al bezwijkt ook zijn vlees en zijn hart, zo zal God de Rotssteen van zijn hart zijn en zijn deel in eeuwigheid.

Laat het dan maar bang worden als Gods oordelen komen: ze zullen ten diepste alleen de vijanden treffen. En hoor dan de taal van het levend geloof:

Alhoewel de vijgeboom niet bloeien zal en er geen vrucht aan de wijnstok zijn zal, zodat het werk van de olijfboom liegen zal en de velden geen spijs voortbrengen, dat men de kudde uit de kooi afscheuren zal en dat er geen rund in de stallen wezen zal; "zo zal ik nochtans in de Heere van vreugde opspringen, ik zal mij verheugen in de God mijns heils (de God van mijn Jehosjoeah = Jezus). Want de Heere HEERE is mijn Sterkte! Zalig geloof, geliefden.

Nochtans zal ik in de Heere van vreugde opspringen. Nochtans!

Hoe donker het in deze wereld ook zijn en worde moge. Hoe de machten van satan en anti-christ ook mogen aanrukken om het kleine kuddeke van Gods kerk te benauwen, zodat dat kleine kuddeke niet meer zingen, alleen nog kermen kan:

Geef t' wild gediert, dat niets in het woën ontziet, de ziele van Uw tortelduif niet over!

Nochtans zal ik in de Heere van vreugde opspringen. Want de Heere HEERE is mijn Sterkte. En Hij heeft het laatste Woord! Hij, Die in mijn leven ook het eerste woord had. Hij? Die mij gekend en bemind heeft met een eeuwige liefde, Hij, Die mij uit vrijmachtig welbehagen in Christus heeft uitverkoren, en Die mij daarom getrokken heeft met goedertierenheid. Hij heeft het laatste en het beslissende woord. En Hij heeft aan Zijn Christus, aan de Koning van Pasen alle macht gegeven in hemel en op aarde. De teugels van het wereldbestel rusten in Zijn handen, die eens doorboord werden. En Hij komt, Hij komt om de aarde te richten, de wereld in gerechtigheid. En als het dan op aarde al donkerder en dreigender wordt, en als de zonde dan steeds bruter wordt uitgeleefd, en als straks de ganse aarde zich zal verwonderen achter het beest, zo zal ik nochtans in de Heere van vreugde opspringen. Want dan beluister ik in dat alles de voetstappen van de komende Christus-Overwinnaar.

Nochtans! Ja, wat troost u de wederkomst van Christus?

Dan is het antwoord van Habakuk en van allen die geloven:

"Dat ik in alle droefenis en vervolging met opgerichte hoofde even Dezelfde, Die Zich tevoren om mijnentwil voor Gods gericht gesteld en al de vloek van mij weggenomen heeft, tot een Rechter uit de hemel verwacht, die al Zijne en mijne vijanden in de eeuwige verdoemenis werpen, maar mij met alle uitverkorenen tot Zich in de

hemelse blijdschap en heerlijkheid nemen zal". O ja, het is waar: als Gods kinderen zien op de vijanden, op satan met zijn aanvechtingen, op de wereld met haar begeerlijkheid en zuigkracht, op eigen zwakheid, op eigen vlees met zijn driften en zonden, dan zouden ze van vrees bezwijken.

Maar dat ze juist daarom ook wat anders mogen zien.

We lezen van de knecht van Eliza, dat hij vreesde toen hij zag dat de stad Dothan omsingeld was door een leger met paarden en wagenen om de profeet gevangen te nemen. Maar toen bad Eliza: "Heere, open toch de ogen van deze jongen, dat hij zien mag!" En de Heere opende de ogen van de jongen, zodat hij zag: en ziet, de berg was vol vurige paarden en wagenen rondom Eliza.

Heerlijk nietwaar? Jongen, vrees niet, want die bij ons zijn, zijn meer dan die bij hen zijn.

Wij zien de vijanden, en wij vrezen. Maar Heere, open toch onze ogen! En wij zien nog iets anders. Wij zien Iemand anders. Wij zien Jezus, met eer en heerlijkheid gekroond, en Hij is zittende ter rechterhand Gods. De stervende Stefanus zag Hem staande, en Johannes op Patmos zag Hem wandelen tussen de kandelaren.

En volk van God: hoort Zijn Woord en belofte; hoort het, vangt het op met het oor des geloofs, niet na de strijd, maar er middenin: "Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude! Ik ben met u al de dagen, tot de voleinding der wereld!"

De Koning blijft aan de spits als de meerdere Jozua. En nu moge Amalek, nu mogen alle machten van satan en wereld aanrukken, maar de meerdere ook dan Mozes wordt nooit moe op de Hoogte en Hij bidt (Hij eist): "Vader, Ik wil dat, waar Ik ben, ook die bij Mij zijn die Gij Mij gegeven hebt!"

O ja, de kerk mag het weten: die bij haar is, is meer dan die bij de vijanden zijn! En onder de doorboorde handen van Jezus heeft satan nog nooit één schaap of lammetje van de kudde weggeroofd.

Ziende op Hem met een geopend geloofsoog, wordt het "nochtans" des geloofs beleiden en beleefd: Nochtans zal ik in de Heere van vreugde opspringen. O geliefden, dat deze Koning voor ons de Steenrots moge zijn of worden, waarin wij beschutting mogen vinden, zoals eens David bad: "Wees mij tot een Rotssteen om daarin te wonen, om geduriglijk daarin te gaan. De orkanen mogen bulderen en

de golven mogen woedend slaan, maar het huis van de levende hoop staat en blijft staan, want het is op de Rotssteen gebouwd en in die Rotssteen verankerd. Hoor maar de apostel Paulus in 2 Tim. 2:19:

"Evenwel, het vaste fundament Gods staat! En dan heeft de apostel vooral het oog op de geestelijke gevaren, die de gemeente, die de kerk van Christus bedreigen. Paulus heeft deze brief geschreven aan zijn geestelijke zoon Timotheüs, vanuit de gevangenis in Rome. Hij is daar in afwachting van het doodvonnis dat weldra aan hem zal worden voltrokken. De tijd zijner ontbinding is aanstaande. Hij is eenzaam. Zijn vrienden hebben hem in de steek gelaten. En nu ziet de apostel in zijn geest de gemeenten van Christus voor zich. Hoe zal het gaan met de zaak van Gods koninkrijk? Ook, als hij er straks niet meer zal zijn. En nee, het ziet er niet hoopvol uit. Daar zijn de vijanden van buitenaf. Het is de tijd van de wrede keizers Caligula en Nero. In de poorten der hel wordt dreigend beraadslaagd. En in de jonge gemeenten zelf? Ook daar dreigen allerlei gevaren. Hymeneüs en Filetus, twee medewerkers van Paulus, zijn van de waarheid afgeweken. Onnutte woordenstrijd doet de liefde kwijnen. Er is sprake van ongodelijk, ijdel roepen. Och, zal er van zo'n kerk nog wel ooit iets terecht kunnen komen? Zal de zaak van Gods koninkrijk geen schipbreuk lijden? Zal satan toch niet triomferen? Maar zie: daar verheft de apostel zich en in een levend, werkzaam geloof werpt hij alle dreiging en vrees van zich af.

Wat ook moge vallen..... evenwel, het vaste fundament Gods staat! En dat hechte, dat vaste fundament van Gods kerk heeft een keurmerk, een zegel, een opschrift. Namelijk dit: de Heere kent degenen, die de Zijnen zijn.

Het geloofsoog van de apostel in banden ziet als het vaste fundament onder Gods kerk liggen: Gods eigen, soeverein, verkiezend welbehagen. En God laat Zijn eigen werk niet varen. Zijn werk kan en zal niet en nooit schipbreuk lijden. En Christus zal er niet één verliezen van degenen die Hem van de Vader gegeven zijn, en voor wie Hij Zijn dierbaar bloed heeft gestort. Zij zullen allen toegebracht en thuisgebracht worden.

Ook het laatste steentje zal worden ingevoegd in het vast gebouw van Gods gunstbewijzen. In het Vaderhuis met de vele woningen zal niet één woning onbewoond blijven.

O ja, de gevaren die de kerk bedreigen zijn vele. Met name ook in onze tijd. De godsdienst wordt hoe langer hoe meer aangepast aan de smaak van de moderne mens. Een godsdienst zonder God en een christendom zonder Christus. Er wordt een Christus gepredikt waarbij de mens in ongebroken kracht recht op kan blijven staan.

Ontdekking, schuldbesef en zonde-smart, het is allemaal niet meer nodig. De vraag: hoe ontmoet ik een genadige God, en de tollenaarsbede: o God, wees mij, de zondaar genadig, het schijnen achterhaalde zaken te zijn. Kerkverlating en afval nemen benauwend toe.

Het absolute gezag van het woord God wordt door steeds meerderen ontkend of in twijfel getrokken. De grondwaarden van Gods Woord worden door velen geloochend. En anderzijds is er zoveel dode, verstarde rechtzinnigheid waarvan geen lokkende noch wervende kracht van uitgaat. Laten we ook dat niet voorbijzien.

De grenzen tussen kerk en wereld worden steeds vager. Terwijl het fundament der kerk toch ook dit zegel draagt, dit keurmerk: een iegelijk die de Naam van Christus noemt sta af van ongerechtigheid. Waar gaat het heen? Met de kerk, met de jeugd? Wat blijft er nog over? De liefde verkilt en de verwijdering neemt toe.

O dat het onze zorg en onze nood mocht zijn, zodat het ons veel uitdrijft naar de binnenkamer: Heere, bewaar en vermeerder Uw kerk! Heere, doorwaai Uw kerk met de wind van Uw Geest, Die toch Christus verheerlijkt en gestalte doet krijgen.

Maar dat het "immers", dat het "nochtans", dat het "evenwel" des geloofs dan niet moge ontbreken. Biddend strijden in het geloof dat het geen strijd is voor een verloren zaak, maar dat de overwinning gewaarborgd is in de levende, in de verheerlijkte Christus.

Immers – nochtans – evenwel!

Ds. M. Vlietstra

Samenvatting van de toespraak naar aanleiding van Jer. 14:7-9

Hoewel onze ongerechtigheden tegen ons getuigen, o HEERE! doe het om Uws Naams wil; want onze afkeringen zijn menigvuldig, wij hebben tegen U gezondigd. O Israëls Verwachting, Zijn Verlosser in tijd van benauwdheid! waarom zoudt Gij zijn als een vreemdeling in het land, en als een reiziger, die slechts inkeert om te vernachten?

Waarom zoudt Gij zijn als een versaagd man, als een held, die niet kan verlossen? Gij zijt toch in het midden van ons, o HEERE! en wij zijn naar Uw Naam genoemd, verlaat ons niet.

Vijf dagen oorlog, vijf jaren bezetting en nu vijfenvijftig jaren bevrijd. We hebben het op 5 mei herdacht. En hoe is het nú in ons land? Geen economische crisis, geen dreiging van oorlog. Maar een sterke economie en een stijgende welvaart. De technische en de medische mogelijkheden nemen nog steeds toe. Maar in verhouding tot 55 jaar geleden is het een klein gedeelte van ons volk dat rekent met Gods heilzame geboden. Meer en meer gaat de Nederlander op in het aardse. Het materialisme houdt ook voor onze kerkdeuren geen halt. Wat kunnen we bezig zijn met alles van hier beneden.

Zou de welvaart zo ook geen vloek kunnen zijn of worden? Mag ik u vragen: Bent u met ons volk begaan? Bent u met de kerk in het jaar 2000 begaan? De profeet Jeremia was zéér begaan met zijn volk. Zijn volk is getroffen door het oordeel van de droogte. En dan gaat de profeet voor het volk bidden en het volk vóórbidden. Jeremia sméékt voor het volk tot God. Schuldbelijdend en pleitend. Jeremia bidt opdat het vreselijke oordeel van de droogte weggenomen wordt. Het hele maatschappelijke leven is er door verstoord. Waar het anders een hele drukte was, bij de poorten van Jeruzalem, heerst nu een doodse stilte. Mens en dier lijden onder de droogte. Het hele land treurt en is de ondergang nabij. En ondanks alles zoekt Jeremia het goede voor Jeruzalem. Ondanks de ongerechtigheden, de afkeringen, de zonden. Nee, niet die van hèn, maar die van óns. Het zijn *ónze ongerechtigheden die tegen ons getuigen, ónze afkeringen*. En daarom: *wij hebben tegen U gezondigd*. Bidden wij ook zo, als we zien op ons land en volk? Is het bij ons als bij Jeremia en als bij Daniël: 'wij hebben gezondigd en onrecht gedaan'? Een waar gebed wordt gekenmerkt door verootmoediging.

Als we onze schuld beleven, beseffen we ook dat de HEERE niet kan horen om onzentwil. Het wegnemen van het oordeel van de droogte maar ook het verhoren van Jeremia's gebed "verlaat ons niet" kan niet omwille van het volk, maar alleen om Gods wil.

Maar, ... God wil Jeremia niet verhoren. En Hij maakt dat zijn profeet ook bekend: 'bid niet voor dit volk ten goede. Ik zal hen geen welgevallen doen, maar door het zwaard, door de honger en de pestilentie zal Ik het verteren'. Ontzaglijk. De HEERE verhoort niet! Waarom niet? Wel, als de Judeeërs al tot God zouden roepen in de droogte, dan is het hen toch alleen maar te doen om wegneming van deze straf, om water om hun dorst te lessen en het land te bevochtigen, maar niet om God en Zijn gemeenschap (11:14). Nog eens: waarom gaat God het volk verlaten? Omdat het 'zo liefgehad heeft om te zwerven' bij de HEERE vandaan. Het volk leverde zich gedurig uit aan de afgoden (vs. 10). Alle waarschuwingen had het botweg in de wind geslagen. Als volk is er geen toekomst meer. De droogte is één ramp; er zal nog meer volgen. Juda zal weggevoerd worden in een 70-jarige ballingschap. Het besluit staat vast. De maat is vol. Met die boodschap zal Jeremia het bijzonder moeilijk hebben gehad, maar hij heeft het Juda en haar koningen toch voorgehouden niet meer tegen te werken om weggevoerd te worden.

Hoe wij dit moeten duiden naar ons volk toe? Wij moeten daar voorzichtig in zijn. Wel de waarschuwing erin lezen, dat het een volk niet goed zal gaan, als het zich willens en wetens van God afwendt. 'Zo zij ontheiligen, wat Ik heb voorgeschreven, dan mogen zij gewis voor Mijne straffen beven'. De HEERE laat niet met Zich spotten. Maar wannéér de maat der zonde in ons land vol is en wat de straf dan zal zijn weten wij niet. Misschien is het wel die ontzaglijke aardsgenheid van onze tijd. Maar ik geloof niet dat het aan ons is om te zeggen dat de tijd is gekomen dat we niet meer mogen en moeten bidden voor ons volk. Integendeel, laten we de HEERE aanlopen als een waterstroom. Voor ons volk, voor ons vorstenhuis en onze overheid, voor onze kerken, voor onszelf en voor onze gezinnen.

Intussen moeten wij ook lering trekken uit het bidden van Jeremia: het is een bidden in verootmoediging en met hartelijke schuldbelijdenis. Beseffend dat de HEERE alleen kan verhoren om

Zijmentwil, pleitend op Zijn Naam; *doe het om Uws Naams wil*. Wat een namen noemt de profeet! *Israëls Verwachting*. Hij is de Verwachting van elke ware Israëliet. Ook van u? 'Ik verwacht de HEERE, mijn ziel verwacht en ik hoop op Zijn Woord' (Ps. 130). Hij is *Israëls Verlosser in de tijd van benauwdheid*. Hij is de Ruimtemaker en de Heilaanbrenger. Het ziet ook op de Messias, op de HEERE Jezus Christus. Die verlossing tot stand heeft gebracht voor al de Zijnen, Die het door Hem verworven heil uitdeelt door Zijn Geest. In tijden van benauwdheid. Als wij het niet meer weten. Aan het eind komen met al het onze.

Als het dan voor het volk als volk niet meer kan, heel persoonlijk wilde de HEERE het wel doen. Jeremia en de nog andere getrouwen; ze vormden een rest die behouden zou worden. Hoe donker ook de weg met het volk mocht zijn, de HEERE zag in gunst op die Hem vreesden. Er moest ook een deel behouden worden, want de Verlosser moest nog geboren worden. De HEERE zal een volk hebben dat Hem dienen zal.

Jeremia heeft gepleit voor het volk. Ook uit vers 9 is veel te leren. Zie hoe hij de HEERE dan aanspreekt op Zijn eer! Hij zegt als het ware: HEERE, zo bent U toch niet, als een reiziger, die maar even ergens komt vernachten en dan weer snel verder trekt? U bent toch niet als een moedeloze en een machteloze (*een versaagd man*), U bent toch een Held? Als U Zich in het geheel terugtrekt, dan is niet alleen het volk verloren, maar dan zal ook Uw Naam ondergaan! Dat mag toch niet? Dat kan toch niet?

Nee, Jeremia roept niet op een opstan-

dige wijze God tot verantwoording. Maar vanuit de diepe geloofsworsteling, vanuit zijn hartelijke betrokkenheid op de Naam en de eer van God roept hij tot zijn God, zoekt hij zich vast te klemmen aan zijn God: *Gij zijt toch in het midden van ons o HEERE, en wij zijn naar Uw Naam genoemd, verlaat ons niet*.

Laten we bij onszelf eens nagaan of wij daar ook iets van kennen. Hier is een voorbeeld voor het gebed.

De profeet smeekt of God hen niet verlaat. Verlaat God Zijn kinderen dan op aarde? Voor de waarneming kan dan wel eens zo lijken. Maar wezenlijk niet. Voor het gevoel kan het wel eens zijn: De Heere hoort me niet en Hij weet niet van mijn droevig lot. Maar geeft u aan dat gevoel niet over. Hij kan u wat willen leren als Hij Zijn vriend'lijk aangezicht verbergt. Verootmoediging. Afhankelijkheid. Kleinheid. U een gedurige bidder doen zijn.

Ten aanzien van het héle volk is Jeremia's gebed niet verhoord. Wel ten aanzien van de rest die behouden zou worden. Want 'God zal Zijn gunst en goedheid nooit doen enden. Niet feilen in Zijn trouw, noch Zijn verbond ooit schenden'. Er zijn meer voorbidders in de Bijbel van wie niet al hun gebeden zijn verhoord. Maar van Hem, Die – zoals onze Catechismus zegt – onze Voorspreker is, wel. Wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus (1 Joh. 2:1). Hij heeft gebeden: 'Vader, Ik wil dat die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt'. En dat gebed wordt verhoord. Opdat zij Zijn heerlijkheid mogen aanschouwen.

Ds. B.L.C. Aarnoudse

Predik het Woord

Kort verslag van het openingswoord n.a.v. 2 Tim.4:2a, tijdens de ontmoetingsdag van Bewaar het Pand.

De aanleiding van mijn onderwerp, is het verslag in het R.D. van de laatstgehouden ambtsdragersconferentie in Amersfoort. Volgens het R.D.-verslag zou Andries Knevel preken als vorm, om de boodschap van het Evangelie door te geven, als achterhaald beschouwen. Inmiddels ben ik door Andries Knevel hierover benaderd en heeft hij mij te kennen gegeven dat hij dat zo niet bedoeld heeft. Hij wil preken als vorm handhaven, maar de

manier van preken onder de loupe nemen. Er moet volgens hem meer gecommuniceerd worden in de prediking. Gelukkig staat hij dus ook achter de bijbelse opdracht: 'Predik het Woord.'

Predik

Het woord dat in de grondtaal voor preken wordt gebruikt, doet ons denken aan een heraut, die de bazuin aan de mond neemt, om de boodschap van de koning door te geven. Hij spreekt met koninklijk gezag. Met dit woord (kèrussoo) wordt in de Schrift het werk van Johannes de Doper (Marc.1:4),

Jezus zelf (Marc.1:4) en de apostelen (Matth.24:14, Marc.13:10) aangeduid. Dit woord is niet alleen missionair bedoeld, maar het gaat ook om onder-richt (Zie eind 2 Tim.4 : 2). De predi-king is één van de sleutels van het hemelrijk (zondag 31). Preken is dus niet maar een vorm, het is de vorm om het Woord door te geven. Deze vorm geldt als een goddelijke opdracht. Paulus geeft deze opdracht door aan Timotheus in het licht van de weder-komende Rechter en Koning (2 Tim.4:1). De prediking is Gods methode, die alle tijden omvangt. Daar mag en moet de Kerk geen afstand van doen.

Het Woord

Het Woord van God is de inhoud van de prediking. Geen fabels (2 Tim.2:4), d.w.z. allerlei menselijke spitsvondig-heden, nieuwe snufjes en eigen bedensels.

De gezonde leer (2 Tim.4:3), d.w.z. de gezondmakende leer. In de eerste instantie heeft Paulus het Oude Testa-ment bedoeld, waarin de Nieuw Testa-mentische Kerk de Christus der Schriften ontdekt heeft. Maar tevens vormt het apostolisch getuigenis de inhoud van het Woord. Dit Woord is van God ingegeven (2 Tim.3:16), zij vindt haar oorsprong in God zelf, geïnspireerd door de Heilige Geest. Daarom is het Woord van God onfeil-baar, gezaghebbend, duidelijk in het aanwijzen van de weg der zaligheid, genoeg en noodzakelijk tot wederge-boorte.

Hoe?

Hoe moet er gepreekt worden? We willen voor de beantwoording van deze vraag ons beperken tot de woor-den van 2 Tim. 4: 2. 'Houd aan tijdig-lijk, ontijdiglijk', dit is vanuit de pre-diker bezien. Hij moet op zijn post zijn, overal en altijd moet de prediker met het Woord komen. 'Wederleg en bestraf', de prediker moet de dwalingen weerleggen met het Woord, zijn leerlingen corrigeren. Hij moet waar nodig is bestraffen, dat heeft zowel een veroordelende als genezende kant. 'Vermaan in alle lankmoedigheid', dat is op een vaderlijke wijze afmanen van de verkeerde weg. 'Leer', onderwijs geven in de gezonde leer.

Uitwerking

'Predik het Woord.' Dit zal zijn uit-werking niet missen. God bedient Zich van de dwaasheid der prediking om dode zondaren tot het leven te roepen.

Daartoe is het overtuigende werk van de Heilige Geest nodig (NGB art.5). Zonder het werk van de Heilige Geest zullen we nooit buigen voor het Woord. Echter waar het Woord recht gepredikt wordt, daar zal ook de kracht van het Woord door Gods Geest ervaren worden. Vandaar dat we ook Hebr. 4:12 hebben gelezen: 'Want het Woord Gods is levend en krachtig, en scherpsnijdender dan enig tweesnij-dend zwaard, en gaat door tot verde-ling der ziel en des geestes, en der samenvoegselen en des mergs, en is een oordeler der gedachten en der overlegging des harten.' Het Woord komt van de levende God en is leven-verwekkend, krachtig en werkzaam, als een zwaard. In de grondtekst staat een woord voor zwaard, dat denken doet aan een klein dolkzwaard, dat gebruikt werd bij een tweegevecht. Zo is het Woord van God voor de zondaar. De zondaar wordt er persoonlijk mee geconfronteerd. Met de scherpste van de Wet en de liefelijkheid van het Evangelie. De Wet plaatst ons voor God als Rechter, doet een aanslag op ons geweten, slaat alle verschansingen waarachter wij ons verschuilen neer, werkt bij ons een slaafse vrees, waar-door we een poging doen om met God in het reine te komen.

Toch zal de Wet vrees en twijfel blij-ven inboezemen, ja de Wet doodt en verdoemt ons zondaren. Als de Heilige Geest ons zaligmakend over-tuigt, dan komen met al het onze aan een eind en leren we dat niet alleen onze ongerechtigheden, maar onze gerechtigheden voor God een weg-werpelijk kleed zijn. Het roepen om een middel om de welverdiende straf te ontgaan en opnieuw weer tot genade te komen, wordt in het zondaarshart geboren. Zo komt er plaats voor de andere zijde van het zwaard, namelijk het Evangelie. Ook dat is levend en krachtig in haar uitwerking. De Heilige Geest geeft een opmerkzaam oor voor de beloften, gaat liefelijk de zondaar overtuigen van de noodzake-lijkheid en dierbaarheid van de Zaligmaker, de Heere Jezus Christus. Door het Woord wordt het geloof in de Zaligmaker gewerkt, Wiens werk alleen aan het recht van God voldoet. 'Predik het Woord.' Het welk een kracht Gods tot zaligheid is. Het gepredikte Woord zal het uithouden, dwars tegen alle vernieuwingsdrang in. Laten we daaraan vast houden, tot op de dag van de wederkomst van de Koning der Kerk.

Ds. K. Visser, Werkendam

Hoe werd er gepreekt in de oude Christelijke Gereformeerde Kerk (1869-1892)? (4)

We kennen ze allemaal: bundels met preken over de Heidelbergse Catechis-mus. Door de eeuwen heen zijn er heel veel verschenen. Bijna zolang er in de kerk der Reformatie uit de Catechis-mus wordt gepreekt. Bekende namen in dit verband: Johannes van der Kemp, Bernardus Smytegelt en Theo-dorus van der Groe. Welnu, ook in de Christelijke Gereformeerde Kerk van na 1869 was er behoefte ontstaan aan een dergelijke bundel met Catechis-muspreken. Het zou een boek worden met predikaties van diverse predikan-ten uit de hele 'breedte' van de kerk. Docent A. Brummelkamp voerde de redactie en schreef een inleidend woord. Het boek verscheen in twee banden in 1881 bij Jan Haan in Delfzijl: "De Heidelbergsche Catechis-mus in drie en vijftig leerredenen door verschillende Christelijke Gerefor-meerde Predikanten".

De "Leerrede over Zondag Twee" werd geleverd door ds. J. Graansma, predikant te Enschedé. In 1881, het

jaar dus dat deze bundel verscheen, overleed hij al - nog maar 31 jaar oud. Zijn eerste gemeente was De Lier, waar hij drie jaar stond. Zeven jaren slechts heeft hij de kerken gediend. Maar deze preek (waarschijnlijk de enige die van hem overgeleverd is) doet hem kennen als een ernstige en eerlijke prediker die de waarheid van Gods Woord - ook al is die waarheid helemaal niet vleidend voor de mens - op de harten binden wil. En die aan-dringt op een hartelijke erkenning van wat nodig is tot zaligheid.

Opvallend is dat deze Catechismus-preek een 'tekst' heeft. Dat geldt trou-wens van elke preek in deze bundel. Dat had de redactie kennelijk als eis gesteld aan de meewerkende predi-kanten. Het is een gebruik dat nog wel plaatsvindt: ook de Catechismus-preek heeft een Schriftplaats als 'tekst'. Het dient om te benadrukken dat ook de Catechismusprediking Woordbedien-ing is. Bij deze preek is de tekst Ro-

meinen 3:20 "Door de Wet is de kennis der zonde". Zondag 2 immers behandelt de vraag naar de kennis van de ellende - "Uit de Wet Gods". Die Wet die de mens niet houden kan. Want "ik ben van nature geneigd God en mijn naaste te haten". Dominee Graansma behandelt deze stof aan de hand van drie gedachten: "1) de eisch der liefde door God gesteld; 2) de neiging tot haat den mensch van nature eigen; 3) de zelfkennis welke uit de overweging van deze beide voortvloeit".

"De kennis der ellende - zoo iets, dan voorzeker is zij een aanstoot en ergernis voor den trots van het zondige menschenhart, Mijne Hoorders! Niet weinigen nemen dan ook maar liefst geene kennis van haar, en gelijken alzo zoo menigen kranke, die niettegenstaande den verraderlijken bloot op den wangen en de gedurig onrustiger ademhaling, zich inbeeldt, dat hij, nu ja, niet volkomen gezond, maar toch in elk geval niet doodelijk krank is. En inderdaad er behoort een hoogen moed toe om met juistheid kennis te nemen van een zoo ongelukkigen staat als de ellende des menschen." Ds. Graansma wijst er dus op dat het niet zo aantrekkelijk is om over de ellende van de mens te horen. Doorgaans willen we dit onderwerp maar het liefst vermijden. Op zichzelf is de kennis der ellende zelfs in staat om de mens tot verwijfeling en wanhoop te brengen. Maar, zo zegt hij dan, let er wel op dat de Catechismus dit thema niet behandelt als een op zichzelf staande waarheid. Het is een inleiding op de leer der verlossing. Wel een noodzakelijke inleiding!

Wat behelst de ellende van de mens? Dat hij in ballingschap is. "Tengevolge der zonde hield de gemeenschap met God op de kring te zijn, waarin de mensch leefde en zich verlustigde, en buiten dien zaligen kring gesloten, werd hij zwervende en dolende ..." De grens van die zalige kring is de Wet van de heilige God. Daar is hij buiten geraakt. Hij heeft het liefdegebed overtreden. De strekking van de Wet des Heeren is geen mindere dan Gods eer en de zaligheid der schepselen. Ook de liefde tot de naaste bedoelt de zaligheid. De mens is echter een hater van God en van Zijn naaste geworden. Dat is zijn vervreemding van Zijn Schepper.

Sprekend over de geneigdheid van het menschenhart legt ds. Graansma er de nadruk op dat het bij de mens van binnen fout is. De zonde is niet alleen een

storing aan de buitenkant. "Nu spreekt onze Belijdenis niet van eene daad, waarbij men wellicht verzachtende omstandigheden zou kunnen pleiten, door te spreken van storende invloeden buiten af; maar in onzen catechismus is sprake van wat in het binnenste des menschen schuilt, en dientengevolge maar al te dikwerf naar buiten openbaar wordt. Geneigd heet het daarbij, niet somtijds of toevallig, maar 'van nature' d.w.z. krachtens onzen aard." Dat de Schrift ook zo over de mens spreekt, wijst hij aan door middel van diverse voorbeelden. Spraken zo ook de profeten niet? Voor wie nu nog niet overtuigd is, wijst hij op diverse voorbeelden uit de geschiedenis. Ook daarin blijkt wie de mens is. Dat hij een hater van God en de naaste is. De gruwelijkheden van de 20e eeuw waren aan deze prediker natuurlijk nog niet bekend, maar desondanks kon hij wijzen op verschrikkelijke dingen. "Laat de Heere naar Zijn rechtvaardig oordeel ook maar één ogenblik aan de zondige neiging van het menschenhart den vrijen teugelen, dan doen ons behalve zoovele verwoestende oorlogen en de vloek der slavernij, een Spaansche furie en een Fransch schrikbewind, socialisme en nihilisme zien tot wat gruwzame uiting deze neiging komen kan..."

In het laatste punt van zijn preek komt ds. Graansma met 'de kennis der ellende' heel dicht bij zijn hoorders. Dat laatste punt heeft dan ook het karakter van een toepassing. Hij typeert die zelfkennis op drie manieren: ze is onmisbaar, ze is beschamend en ze is heilzaam. Onmisbaar is de kennis van mijn ellende. Heb ik mijzelf voor Gods aangezicht niet leren kennen als een hater van God en van de naaste, dan zal ik de verlossing in Christus niet nodig krijgen. Die belijdenis, "niet als een nagesproken klank of een overgenomen woord, maar een ernstig gemeente schuldbekentenis", gewerkt door Gods genade. Ik citeer nog enkele woorden: "Zonder die genade toch komt de mensch tot zoo diep vernederende schuldbekentenis niet. Daarom u zelve onderzocht bij het licht des H. Geestes en onder inroeping van de genade van God, welke alleen u de oogen kan openen en de hoogten in u terneder kan werpen! En vraagt gij soms, waartoe zoo ontzettende en vernederende zelfkennis noodig is, dan is het antwoord dat zonder haar eene geloovige aanvaarding van de verlossing, die er is in Christus Jezus, onmo-

gelijk is. Zonder hellevaart der waarachtige zelfkennis geene hemelvaart van zalige Godskennis. Door de diepte der ellende tot de hoogte der verlossing - zie hier de weg des heils."

Ds. Graansma wijst dus de lijn 'ellende, verlossing en dankbaarheid' aan als de weg waarlangs de Heere de Zijnen leidt. Voor de weldaden van Christus in het leven van de Zijnen gaat de Heere plaatsmaken langs ontdekking en overtuiging van zonde. Dat is overigens ook de lijn die de Catechismus aanwijst: geen kennis van de verlossing in Christus zonder kennis van mijn diepe ellende. Zacharias Ursinus, één van de opstellers van de Heidelberger, geeft in zijn Schatboek ook deze uitleg bij zondag 2. Theologisch gezegd: de drieslag van de Catechismus is van heilsordelijke aard. Ds. Graansma wijst geen andere weg. Er is vergeving voor geen anderen dan schuldigen, verlossing voor geen anderen dan ellendigen, verzoening voor geen anderen dan zondaren. Voor wie zondaar voor God is geworden. Maar zo ook kan hij de zelfkennis waarover het in deze zondagsafdeling gaat 'heilzaam' noemen. Nee, niet die kennis zelf, maar de vrucht ervan.

Ik besluit met nog een stukje uit het laatste gedeelte van deze preek. "Daarop het oog vestigend, kan het niet anders of de zelfkennis uit de prediking onzer ellende voortgevloeid, zal heilzaam wezen. (...) Zeker ook de sterkst geloovige, ook de verst gevorderde op den weg des eeuwigen levens zal het tot zijn laatsten ademtucht te belijden hebben: van nature ben ik geneigd God en mijn naaste te haten, en alleen eene oppervlakkigheid welke beneden zich zelve zinkt, kan zich inbeelden volmaakt te zijn en met de kennis der ellende voor immer afgerekend te hebben. De christen echter die in zelfkennis toeneemt, zal telkens stof hebben voor de klacht: "Ik ellendig mensch, wie zal mij verlossen!" Maar, waar gedurig deze klacht uit uw hart over uwe lippen komt, o Geliefden!, vergeet daar niet in eenen adem er op te doen volgen: "Ik danke God door Jezus Christus, onzen Heere!"

JMK

Voor de Jeugd

Wat is een waar geloof? Die vraag moet je niet onbekend in de oren klinken. Het is van eeuwigheidsbelang om te weten of jij een echt waar geloof hebt. Het ware geloof is de moeder van alle genade. Als je het ware geloof mist, mis je het leven met de HEERE. Door het geloof krijg je als zondaar een band met Christus. Je bent als het ware met Hem getrouwd. Als twee jonge mensen met elkaar trouwen, dan worden hun bezittingen voortaan van elkaar. We noemen dat 'trouwen in gemeenschap van goederen'. Zo is het ook in het geestelijk huwelijk van de gelovige met Christus. Dan worden jouw zonden en schuld (want dat zijn jouw 'bezittingen') overgenomen door Christus en jij ontvangt de borggerechtigheid van Christus. De borggerechtigheid is de gehoorzaamheid van Christus, die Hij in Zijn leven heeft bewezen, door naar al Gods geboden volkomen te leven en de gehoorzaamheid aan het kruis om de schuld van de zonden te betalen met Zijn bloed. Dat zijn hele grote zaken, waar je in het begin van het geestelijke leven nog weinig inzicht in hebt. De zondaar die wederomgeboren wordt en het ware geloof ontvangt gaat groeien in het kennen van Christus en al Zijn weldaden. Ik wil deze dingen eens wat uitwerken voor jullie, in de hoop dat jullie het zullen begrijpen, bovenal zullen beleven.

Waaruit bestaat het geloof?

Laten we eens samen lezen hoe het 'Kort Begrip' het omschrijft, je kunt dat lezen in vraag en antwoord 19: 'Het ware geloof is een stellige kennis van God, en van Zijn beloften, ons in het Evangelie geopenbaard, en een hartelijk vertrouwen, dat mij al mijn zonden om Christus' wil vergeven zijn.' Dus het gaat in het geloof om kennis van het Woord van God en vertrouwen in de God van het Woord. Dit is meer dan alleen maar een zaak van je verstand. Het gaat om geloofskennis, die ervaren wordt. Het gaat om geloofsvertrouwen, dat uitkomt in een overgave aan Christus. Ik wil het met een voorbeeld duidelijk maken. Je kunt veel weten van je arts, zijn naam, zijn adres, zijn bekwaamheid, enz. Als je echter nooit ziek bent en je arts niet nodig hebt, dan heb je geen ervaring met hem. Je bent gezond en je hoeft je niet aan hem over te geven. Verstandelijk geloof is dat hij een

goede arts is, maar je weet er uit eigen ervaring niets van. Als je echter langdurig ziek wordt en je moet naar je arts toe, dan gaat hij jou onderzoeken. Je gelooft hem op zijn woord, als hij de uitslag van het onderzoek bekend maakt. Je gaat de door hem voorgeschreven medicijnen gebruiken. Als je merkt dat dit werkt, krijg je vertrouwen in hem. Jouw kennis van hem is niet langer meer een verstandelijke kwestie, maar je weet uit ervaring dat hij een goede arts is en je voelt je als patient aan hem verbonden. Dit beeld kun je overbrengen op de verhouding van een gelovig zondaar en de Heere Jezus Christus. Immers je kunt veel van Hem weten, je weet verschillende namen van Hem, je weet dat Hij de Zaligmaker van zondaren is, dat Hij de Zoon van God is, enz. Dat wil echter niet zeggen dat je Hem persoonlijk kent en met Hem verbonden bent door het geloof. Zonder het ontdekkende werk van de Heilige Geest, heb je Hem als Zaligmaker niet nodig. Dan leef je voort, zonder te beseffen dat je een dodelijke kwaal bij je draagt. Af en toe voel je weleens wat van je zonden, maar je gaat er niet onder gebukt. Je probeert het met wat vroomheid goed te maken, maar een Zondenvergever en Zondenvernieler heb je niet nodig. Totdat de Heilige Geest door het Woord de diagnose stelt, een onderzoek in je hart doet plaatsvinden. Hij laat je naar binnen kijken en geeft een levend gevoel van zonden en schuld tegenover God. Hij laat al je eigen pogingen om met God in het reine te komen mislukken. Zo maakt Hij plaats voor de noodzakelijkheid van de Hemelse Arts de Heere Jezus Christus. Voor het eerst in je leven ga je begrijpen waarom Christus moest sterven, waarom Hij moest betalen, omdat God Zich vertoornt over de zonden. Naar het rechtvaardig oordeel van God, moeten jouw zonden gestraft worden. Zo werkt de Heilige Geest de drang om een middel te zoeken, om deze straf te ontgaan. Steeds meer en meer gaat Hij jou overtuigen dat er wel betaald moet worden. Je gaat ontdekken dat je niet kunt betalen. Wel te moeten en niet te kunnen. Dan mag de prediking van het Evangelie voor je open gaan. Er is een betaalmiddel! Er is Iemand die kan en wil betalen! Voor het eerst gaat de naam Jezus, dat is Zaligmaker, waarde voor je krijgen. Bij Hem moet je zijn. Tot Hem moet je

de toevlucht nemen. Hoe nu tot Hem te komen? Is dat jouw levensvraag geworden? Het antwoord op deze vraag is: Door het geloof. Het geloof is het instrument, dat de Heilige Geest geeft, waardoor je tot Christus komt en Hem aanraakt tot vergeving van zonden. Je gaat Hem heel anders kennen, dan uit je catechisatieboekje, je gaat Hem bevindelijk kennen. Je gaat heel je verzondigd leven aan Hem toevertrouwen. Zoals de melaatse tot Hem kwam en het uitriep: 'Indien Gij wilt, Gij kunt mij reinigen.' Kennen we daar iets van? Ik hoop het de volgende keer nog wat dieper uit te werken. Dan zal ik proberen uit te leggen wat geloven is en wat je daarbij ervaart. Laat het bovenstaande stukje eens op je inwerken en toets jezelf er aan. De Heilige Geest geve dat jij mag ervaren, wat het is om als arme verloren zondaar door het geloof met Christus in aanraking te komen.

Ontvang de hartelijke groeten van jullie vriend,

Ds. K. Visser

Noodhulp aan ontheemden in Dessie, Ethiopië

TEAR fund, Woord en Daad en ZOA-Vluchtelingen zorg gaan de komende drie maanden in het Zuid-Wollo district in Ethiopië noodhulp verlenen aan ontheemden. Deze noodhulp omvat de distributie van voedsel, kookgerei en dekens. Tevens worden medicijnen beschikbaar gesteld.

Hiervoor is voorlopig een bedrag van ruim een half miljoen gulden nodig. Uit onderzoek bleek dat de groep van ontheemden in dit gebied geen officiële voedselhulp ontvangt. In de laatste drie jaren is er in grote delen van Oost-Afrika te weinig regen gevallen, waardoor oogsten mislukt zijn. Daarnaast draagt een reeks van gewapende conflicten bij aan de schrijnende noodsituatie. Volgens het Wereld Voedsel Programma van de Verenigde Naties worden op dit moment ruim 12 miljoen mensen bedreigd in de Hoorn van Afrika. De droogte treft alleen al in Ethiopië ongeveer 8 miljoen mensen. De rampsituatie wordt verergerd door de al bijna 2 jaar durende grensoorlog met Eritrea. Een groep van zo'n 22.000 ontheemden heeft een onderkomen gezocht in Dessie en omgeving. Dessie ligt enkele honderden

kilometers ten noorden van de hoofdstad Addis Abeba.

Een eerste golf vluchtelingen kwam binnen tijdens de Eritrese onafhankelijkheidsoorlog in de negentiger jaren, de tweede stroom kwam begin 1998 op gang na het uitbreken van het grensconflict tussen Ethiopië en Eritrea. Veel ontheemden zijn te zwak of te ziek om te werken. Voedsel is schaars door de droogte, waardoor de voedselprijzen sterk gestegen zijn. Door het gebrek aan water komen huidziektes veel voor, maar ook tbc, diarree en infectieziektes zijn voorkomende ziektebeelden. Juist de groep ontheemden wordt hierdoor extra getroffen. De drie organisaties willen, in samenwerking met lokale partnerorganisaties, voedsel distribueren in de komende drie maanden. Die omvat onder meer olie, zout en linzen. Tevens wordt gestart met het verstrekken van identiteitspapieren aan de ontheemden. Dit is noodzakelijk voor een goede distributie van de goederen en het voedsel.

Haamstede conferentie 2000

De 16e Haamstede conferentie zal dit jaar (let wel!) op 11, 12 en 13 september worden gehouden.

De bijeenkomsten zullen weer plaatsvinden in de TALMA-HOEVE te Garderen. De volgende sprekers hopen het woord te voeren:

Maandag:

Ds. A. Beens te Katwijk (Opening), Ds. W. Harinck te Woerden (Octavius Winslow), Ds. R. van Kooten te Soest (Pastoraat rond het zevende gebod), Ds. J. Westerink te Utrecht (Het Koninklijk ambt van Christus-1).

Dinsdag:

Ds. P. den Butter te Middelharnis (Barnabas-1), Ds. C.G. Vreugdenhil te Groningen (De Catechese vandaag), Drs. I.A. Kole te Berkenwoude (Relatie kerk-onderwijs blijvend actueel), Ds. J. Westerink te Utrecht (Het Koninklijk ambt van Christus-2).

Woensdag:

Ds. P. den Butter te Middelharnis (Barnabas-2) en Ds. W. van Vlastuin (Sluiting).

De deelname staat open voor predikanten, evangelisten, leraren godsdienst, alsmede voor studenten, die zich voorbereiden.

Enschede.

We leven mee met hen die getroffen door de ramp in Enschede. Wat kan er in een ogenblik tijds veel veranderen. Velen zijn hun huis en bezittingen kwijtgeraakt. Bijzonder denken wij aan hen die van het ene ogenblik op het andere uit dit leven werden weggerukt en de nabestaanden die hierdoor in rouw gedompeld zijn. We zijn elk ogenblik in gevaar. We moeten elk ogenblik door de Heere beschermd en bewaard worden. Wat staan we hier doorgaans weinig bij stil. Hebt u zichzelf de vraag gesteld hoe het zou zijn als u plotseling uit het leven zou worden weggenomen? De vraag dient onder ogen gezien te worden wat bovenaan staat in ons leven. Van nature zijn dat de dingen die van beneden zijn. Tijd en kracht worden aangewend om wat te betekenen en te bereiken in dit leven. Maar al zouden wij zeer rijk worden in dit leven, het zal ons niet baten. De rijke man had niets aan zijn rijkdom toen hij stierf. Dat we de tijd mogen uitkopen, dewijl de dagen boos zijn. Alles wijst het naderende einde van de wereld in haar huidige bestaanswijze. De zonde en de ongerechtigheid vermenigvuldigen. Bijzonder wel in ons land. De dag van de wederkomst nadert. Christus zal wederkomen om te oordelen de levenden en de doden. Misbruikt u nog steeds de tijd? Neemt u weinig of geen tijd om bezig te zijn met het onderzoek van Gods Woord, om de knieën te buigen voor de Heere? Bekeert u daarvan. In de eeuwigheid zullen zij die in de rampzaligheid zijn gekomen anders denken over de waarde en de betekenis van de tijd die hen werd gegeven in dit leven. Maar er zal tot in der eeuwigheid geen verandering meer kunnen zijn in hun toestand. Zalig zij die door genade last kregen van het misbruik van de tijd en de tijd in beginsel op de juiste wijze gingen besteden. De tijd is voorbereidingstijd op de eeuwigheid. Zalig zij die het ene nodige bovenaan mochten stellen in hun leven, die de vreze Gods mochten leren kennen en beoefenen. Zij worden van sterven beter. Zij raken de zonde kwijt. Zij gaan eeuwig en volmaakt de Heere bedoelen. Mag u er jaloers op zijn? Zoekt den HEERE terwijl Hij te vinden is, roept Hem aan terwijl Hij nabij is.

Ds. A. van Heteren.

Boekbesprekingen

Ds. J. van Amstel, **Toegerust tot het ambtelijk werk**, 80 blz., f. 17,50, Uitgeverij de Groot Goudriaan-Kampen. Het boekje verscheen eerder in 1990. Uit de herdruk valt af te leiden dat het blijkbaar in een behoefte voorziet. De auteur wil een handreiking bieden voor de vele zaken en vragen die zich voordoen in de praktijk van het ambtelijke werk in de gemeente. Daartoe kan dit boekje zeker dienstbaar zijn.

J.R. Broome, **John Warburton, Dienaar van een Verbonds-God**, 264 blz., f. 59,90, Uitgeverij de Groot Goudriaan-Kampen. In 1996 verscheen deze biografie over John Warburton in het Engels. Ze is vertaald in het Nederlands door drs. G.J. van Rookhuizen. Heel bekend is het boek "Weldadigheden van een Verbonds-God." In de voor ons liggende biografie komen wij veel bijzonderheden tegen uit het leven van Warburton. Veel gebeurtenissen uit het veelbewogen leven van Warburton worden getekend. Bekende namen komen we tegen: Philpot, Gadsby, Kershaw, Tiptaft en Huntington. Het boek bevat een aantal bijlagen om de historie te ondersteunen en te bewijzen. Jammer dat naam-, plaats-, en zaakregister ontbreken. Warburton heeft 42 jaar het Woord Gods mogen prediken te Trowbridge. We willen dit boek ter lezing aanbevelen.

DAGBOEKEN

Leef wijs, Uitgeverij Groen-Heerenveen, Bijbels dagboek voor jonge kinderen van 4-8 jaar, f. 29,95. Hun leven, jouw leven, Bijbels dagboek voor kinderen van 9-11 jaar f. 22,50. Tijd om te leven, Bijbels dagboek voor het gezin, f. 39,95. Verschillende predikanten uit de Ned. Herv. kerk, uit de Chr. Geref. kerken (Ds. K. Visser, ds. H. Polinder, ds. G. Bouw, ds. J.H. van Dijk, ds. K. Hoefnagel, ds. P. Roos) en medewerkers uit de onderwijswereld uit de Gereformeerde Gemeenten hebben dit dagboek samengesteld. Dit dagboek loopt parallel met het dagboekje voor de kinderen van 4-8 jaar. De redactie van deze dagboeken wordt gevormd door dr. ir. J. van der Graaf, drs. I.A. Kole en ds. L.W. van der Meij. Hoewel er al veel dagboeken zijn, zullen ook deze dagboeken hun weg wel vinden onder ons.

Dr. H.F. Kohlbrugge, **Hij reisde zijn weg met blijdschap**, 47 blz., f. 7,90, Uitgave den Hertog- Houten. Het boekje bevat drie preken over Handelingen 8: 26- 39: Filippus en de kamerling. Zij zijn door Kohlbrugge gehouden in augustus 1873. Het boekje zal ongetwijfeld aftrek vinden onder de liefhebbers van Kohlbrugge.

Drs. W. Chr. Hovius, **De Nederlandse Geloofsbelijdenis voor iedere dag**, f. 32,50, Uitgeverij Groen- Heerenveen. De auteur is Ned. Herv. emerituspredikant. De Nederlandse Geloofsbelijdenis is ouder dan de Heidelberger Catechismus, maar de inhoud is minder bekend. Het nu verschenen dagboek kan naast verklaringen op de Nederlandse Geloofsbelijdenis een middel zijn om de inhoud van dit belijdenisgeschrift meer bekend te maken en te verstaan.

Drs. J. Fekkes, **Nieuwkerk een lichtbaken op de Veluwe**, 168 blz., f.

29,50, Uitgeverij Groen- Heerenveen. Het boek is de uitwerking van een doctoraalscriptie aangaande de Nijkerkse opwekking in 1749. Zondag 16 november 1749 preekte ds. Gerardus Kuypers in de Grote Kerk te Nijkerk over Psalm 72: 16: 'Is er een hand vol koren in het land op de hoogte der bergen, de vrucht daarvan zal risen als de Libanon.' Kerkgangers barstten in tranen uit. Dit was het begin van de Nijkerkse opwekking die anderhalf jaar aanhield. De kritiek op de gebeurtenissen in Nijkerk wordt in dit boek niet verzwegen. De auteur ziet het gebeurde niet als een beroering, maar als een opwekking, wat uit de titel van zijn boek blijkt. Het boek is een historische beschrijving en evenwichtige benadering van de zogenaamde Nijkerkse opwekking.

Mw. L. de Jong, ds. W.H. van Kooten, drs. A.A. Teeuw, **Omgaan met dementie**, 108 blz., f. 27,50. Mw. de Jong is verpleegkundige op een psychogeriatrische afdeling van een ver-

pleeghuis, ds. W.H. van Kooten werkt onder meer als pastor in een verpleegtehuis en drs. A.A. Teeuw is arts in het verpleeghuis Salem te Ridderkerk. In dit boekje wordt aangegeven wat dementie is. We lezen van het eerste medicijn tegen de ziekte van Alzheimer en van nieuwe benaderingsmethoden van demente personen. Ook pastorale vragen worden aan de orde gesteld. Wie te maken krijgt met dementie doet er goed aan dit boek ter hand te nemen.

Ds. R. van Kooten, **Welkom in de strijd!** 159 blz., f. 19,95, Uitgeverij Groen Heerenveen. In 26 hoofdstukken behandelt de auteur Efeze 6: 10-20, daarbij gebruik makend van twee boeken van dr. Martin Lloyd Jones. De ondertitel luidt: "Paulus' wapenrusting als uit- en toerusting voor jonge christenen." Wie dit boek ter hand neemt dient te bedenken dat de auteur (Ned. Herv. predikant te Soest) heeft geschreven voor jongeren die in waarheid belijdenis van het geloof hebben afgelegd. Bekeerd en onbekeerd worden dus niet onderscheidenlijk aangesproken. Terecht wordt nadruk gelegd op Schriftstudie en gebed. Elk hoofdstuk eindigt met gespreksvragen. Het boek biedt zeker behartenswaardige zaken, maar het is onzes inziens toch goed bijvoorbeeld het onder ons bekende boek van ds. E. Franssen ernaast te leggen getiteld: "De wapenrusting Gods" bevattend zes preken over dezelfde stof.

Ds. S. Ralevic, **Uw spraak maakt u openbaar**, 67 blz., f. 12,50, Uitgeverij Frits Hardeman- Ede. Het boekje bevat drie preken over Jakobus 1: 26. De stichting Macedonisch-zending deed dit boekje verschijnen. Van nature kan de mens zijn tong niet in toom houden. Alleen door genade kan de tong bedwongen worden. De preken zijn vertaald door Iz. den Dekker. Moge dit boekje een spiegel zijn om onszelf schuldig te kennen aan het misbruik van onze tong en een aansporing zijn het goede gebruik van de tong af te smeken.

Klaas Schippers, **Over Feike Asma gesproken**, 136 blz., f. 46,95 samen met CD, Uitgegeven door Johannes Orgelbouw. Het boek met veel illustraties bevat het levensverhaal van Feika Asma. In de 65 mozaïekjes wordt niet

Nieuwe actuele uitgave van LV-fonds!

Deze nieuwe uitgave van ds. L. Vroegindewij bevat een elftal preken voor hoogtijdagen in het kerkelijk jaar (advent, kerst, lijdensstof, goede vrijdag, paasfeest, hemelvaartsdag, pinksterfeest, bidstond, dankstond, oudjaar en nieuwjaar).

150 pagina's, gebonden, f 32,50

Tevens nog enkele exemplaren leverbaar van:

De Troost der Verkiezing, een pastorale behandeling van de Dordtse Leerregels.

Gebonden in drie onderbanden, totaal 800 blz. f 105,-

Vraag maar: over onderwerpen die leven bij jongeren. Paperback, 124 blz. f 18,75

De zondag in plaats van de sabbat: zeer actueel. Paperback, 96 blz. f 18,75

Ik bestel hierbij

_____ ex. "t Goed dat nimmermeer vergaat" à f 32,50

_____ ex. "De zondag in plaats van de sabbat" à f 18,75

_____ ex. "Vraag maar" à f 18,75

_____ ex. "De Troost der Verkiezing" à f 105,-

Naam _____

Adres _____

Postcode _____

Woonplaats _____

Opsturen (in envelop zonder postzegel) naar:

LV-fonds, Antwoordnummer 626, 2980 WB Barendrecht

Telefonisch te bestellen: 0184-682089/0180-620598

Onze uitgaven zijn tevens verkrijgbaar in de boekhandel.

BON

't Goed, dat nimmermeer vergaat

Bemiddeling Kraam- en Gezinszorg Meijer (B.K.G.M.)

Reeds velen maakten gebruik van de bemiddeling voor Kraam- en/of Gezinszorg.

Heeft u Kraam- of Gezinszorg nodig en u bezit geen TV, bel dan gerust.

Bemiddeling Kraam- en Gezinszorg Meijer

Telefoon 0294-231145, mevr. J. Meijer.

BKG

Hebt u kraam- of gezinshulp nodig.
bel ons dan:

0318 - 52 77 99

Voor hulpverlening dag en nacht
bereikbaar

Voor inlichtingen niet bellen tussen 16.00 en
19.00 uur. Laat u wel tijdig inschrijven!

Diaconaal Bureau Christelijke Gereformeerde Kerken

Het Diaconaal Bureau (DB) is gevestigd in het Dienstencentrum van deze kerken in Veenendaal. In opdracht van de diaconale deputaatschappen Algemene Diaconale en Maatschappelijke Aangelegenheden (ADMA) en Hulpverlening in binnen- en buitenland (HBB) werkt het Diaconaal Bureau voor het 75.000 leden tellende kerkverband. Het bureau heeft als taak het diaconaat in en van de gemeente en de daarin werkzame leden van dienst te zijn. Behalve de secretaris diaconaat werken op het DB een functionaris voor bezinning en toerusting, een full-time secretaresse, bijgestaan door medewerkers van het Bureau Algemene Zaken. De secretaris is verantwoording schuldig aan de genoemde deputaatschappen.

In verband met het aanvaarden van een andere functie per 1 september 2000 door de huidige functionaris Drs. J.N. Noorlandt zoeken deputaten ADMA en HBB een

SECRETARIS DIACONAAT

Kerntaken

Beleidsvoorbereiding en beleidsuitvoering.

Adviseert deputaten in inhoudelijke en financiële beleidszaken, woont diverse vergaderingen bij en voert het beleid uit.

Coördinatie van secretariaat en documentatie.

Draagt zorg voor het secretariaat in algemene zin en correspondentie en beantwoording van vragen van diakenen in het bijzonder.

Draagt verantwoordelijkheid voor de dagelijkse gang van zaken op het bureau, en stuurt medewerkers aan.

Onderhouden van contacten.

Onderhoudt contacten met hulpverleningsorganisaties en diaconieën.

Onderhoudt contacten met werkers in binnen- en buitenlandse projecten en begeleidt deze projecten.

Publiciteit.

Verzorgt de publiciteit en geeft voorlichting aan de kerken op het gebied van diaconaat.

Functie-eisen

- universitair, h.b.o. of vergelijkbaar niveau
- publicitaire vaardigheden
- communicatieve eigenschappen
- in teamverband kunnen werken
- het hebben van een dienstverlenende instelling

Overige voorwaarden

- meelevend lid van de Chr. Geref. Kerken;
- betrokkenheid bij de kerken en haar diaconaat;
- beheersing van de Engelse taal

De functie is boeiend en doet een beroep op persoonlijke creativiteit en initiatief. Salarisering is marktconform. Een psychologisch onderzoek kan onderdeel zijn van de selectiecriteria.

Wij nodigen u uit om uw schriftelijke sollicitatie met curriculum vitae en referenties voor 10 juni 2000 te richten aan Deputaten ADMA en HBB, t.a.v. Drs. A. Heystek, secretaris, Postbus 453, 3900 AL Veenendaal. Een informatiepakket met functiebeschrijving is opvraagbaar bij het Diaconaal Bureau. Mondelinge toelichting is daar verkrijgbaar 0318-522827 of bij Drs. A. Heystek, 0318-528864.

alleen lof geuit, maar ook kritiek verwoord op Asma. Bij het boek wordt een CD geleverd waarop Feike Asma het Johannesorgel bespeelt in voornamelijk eigen, niet eerder op CD vastgelegde koraalbewerkingen. Het betreft life-opnamen, gemaakt in de jaren 1976- 1981 tijdens zomeravondconcerten in de Feike Asma-zaal in Ede. De schrijver is een oude vriend van Feike Asma. De stijl en speelwijze van Asma is goed te herkennen. Liefhebbers hiervan doen er goed aan dit boek en de CD te bestellen door overmaking van f. 46,95 op banknr. 46.63.70.865 t.n.v. Klaas Schippers te Lisse o.v.v. 'Boek +cd Asma. Ook verkrijgbaar bij Johannes-dealers en Johannes Orgelbouw.

J.M. Vermeulen, **Het kostelijkste sie-raad, Uit het leven van ds. B. Toes**, 272 blz., f. 45,—, Uitgeverij de Groot Goudriaan- Kampen. Ds. Toes werd geboren in Ermelo in 1892 en overleed in 1973 te Kinderdijk. Ds. Toes diende in Vrije Gemeenten en in de Oud Gereformeerde Gemeenten in Nederland. Bijzondere uitspraken en gezegden van ds. Toes zijn in kaderteksten afgedrukt. De titel van het boek is gekozen vanwege zijn welhaast onberispelijke levenswandel. Het boek bevat 180 afbeeldingen. Meerderen van onze lezers zullen ds. Toes hebben horen preken. Zij en ook anderen doen er goed aan kennis te nemen van de inhoud van dit keurig uitgegeven boek.

**Voor
kraamzorg
van uw
eigen
identiteit**

**Vraag RST
voor hoge
kwaliteit**

RST
Reformatische
Stichting Thuiszorg

Raadhuisplein 45 - Postbus 154 - 3770 AD Barneveld
Telefoon (0342) 42 23 24